

ביאור בדרך אפשר

1 ומקנה¹ צאן רב הנה לבני ראובן ולבני גד גו' ויראו גו'
2 והנה המקום העבר המזרחי של הירדן מקום מקנה גו' מתאים
3 למרעה צאן ויאמרו גו' באו בבקשה למשה רבנו יותן את הארץ
4 הזאת לעבדך לאחוזתה וזו תהיה הנחלה שלהם אל תעבירנו את

ביאור בדרך אפשר

להיות רועי צאן ודוקא ולא במלאכה אחרת, לפי שרצו להיות
בהתבודדות לבד וביריחו מן העולם הגשמי והחומרי בכדי שיוכלו
לעבוד את הו' ללא הפרעות מצד העולם, שהיא עבודת ה' פללות
העבודה דתורה ומצוות, ולכן פתרו האבות והשבטים להיות

רועי צאן, כדי שהעולם לא
יבלבל לא יפריע להם מלהיות

שקועים בעניינים רוחניים וימנע
אותם מעבודתם הרוחנית של

לימוד התורה וקיום המצוות.
ומטעם זה מאותה סיבה עצמה

לא רצו המרגלים ששלח משה
רבנו מהמדבר לארץ ישראל ליפנס

לארץ⁸, כי טענתם היתה
שהפניסה לארץ היא ירידה

רוחנית גדולה, ויותר טוב
שישארו במדבר, ששם לא

היה להם עסק ומגע רצוף וקבוע
עם ענייני עולם הזה שהם

עניינים גשמיים וחומריים והעיסוק
בפרנסה מטריד את האדם ומפריע לו

לעסוק בעבודת ה' כראוי, ובפרט
שהיו אנשי דור המדבר דור

דעה⁹, כדברי המדרש, היינו דור
בעל דעה רחבה ודוגה גבוהה בהשגת

דברים רוחניים ורצו לעסוק
בתורה שלא ניתנה אלא

לאוכלי המן¹⁰, כדברי חכמינו
ז"ל שהשגת התורה כראוי אפשרית

במצב שבו אכן אין לאדם טרדות של
פרנסה, והתורה ניתנה במיוחד לדור

המדבר שאכלו מן השמים ולא היה
להם כל טורח של חרישה וזריעה וכו',

ועל-דרך-זה בנוגע לשאר
ומצוות, ולכן פתרו להיות רועי צאן, כדי שהעולם לא יבלבל וימנע אותם

מעבודתם. ומטעם זה לא רצו המרגלים ליפנס לארץ⁸, כי טענתם היתה

שהפניסה לארץ היא ירידה גדולה, ויותר טוב שישארו במדבר, ששם לא

היה להם עסק עם ענייני עולם הזה, ובפרט שהיו דור דעה⁹, ורצו לעסוק

בתורה שלא ניתנה אלא לאוכלי המן¹⁰, ועל-דרך-זה בנוגע לשאר צרכי

בס"ד. שבת פרשת מטות-מסעי, מברכים החודש מנחם-אב, ה'תש"כ

(הנחה בלתי מוגה)

1 ומקנה¹ רב הנה לבני ראובן ולבני גד גו'
2 ויראו גו' והנה המקום מקום מקנה

3 גו' ויאמרו גו' יותן את הארץ הזאת לעבדך
4 לאחוזתה אל תעבירנו את הירדן, והשיב להם

5 משה על זה דברי תוכחה בהזכירו להם את
6 מעשה המרגלים, ולבסוף אמר להם³ אם תחלצו

7 לפני ה' וגו' ונבקשה הארץ גו' והיתה הארץ
8 הזאת לכם לאחוזתה. ומזה משמע, שבקשת בני

9 גד ובני ראובן מצד-עצמה היא פעין טענת
10 המרגלים שלא רצו ליפנס לארץ, ורק באשר

11 הספיקו לתנאי שהתנה עמם משה, ואמרו
12 ונחננו נחלץ חושים גו'⁴, הנה זה ענין רצוי.

13 (ב) ויובן בהקדם המבואר בדבור-המתחיל
14 ומקנה רב לה' צמח צדק⁵

15 ולאדמו"ר מהר"ש (בספר המאמרים תרכ"ט)⁶
16 על-פי מה שכתב רבינו הזקן⁷ בבאור הטעם

17 שהאבות והשבטים פתרו להיות רועי צאן, לפי
18 שרצו להיות בהתבודדות מהעולם בכדי שיוכלו

19 לעבוד את הו', שהיא פללות העבודה דתורה
20 ומצוות, ולכן פתרו להיות רועי צאן, כדי שהעולם לא יבלבל וימנע אותם

21 מעבודתם. ומטעם זה לא רצו המרגלים ליפנס לארץ⁸, כי טענתם היתה

22 שהפניסה לארץ היא ירידה גדולה, ויותר טוב שישארו במדבר, ששם לא

23 היה להם עסק עם ענייני עולם הזה, ובפרט שהיו דור דעה⁹, ורצו לעסוק

24 בתורה שלא ניתנה אלא לאוכלי המן¹⁰, ועל-דרך-זה בנוגע לשאר צרכי

5 הירדן², לעברו המערבי והשיב
6 להם משה על זה דברי

7 תוכחה בהזכירו להם את
8 מעשה המרגלים, כפי שמסופר

9 בתורה באריכות, ולבסוף אמר
10 להם³ משה רבנו לבני גד ולבני

11 ראובן אם תחלצו לפני ה' וגו'
12 וילחמו יחד עם כל שאר השבטים על

13 כיבוש כל ארץ ישראל ונבקשה
14 הארץ גו' והיתה הארץ הזאת

15 עבר הירדן המזרחי לכם לאחוזתה.
16 ומזה מדברי התוכחה של משה רבנו

17 משמע, שבקשת בני גד ובני
18 ראובן מצד-עצמה ללא התנאי

19 של משה רבנו שתחילה יעברו את
20 הירדן וילחמו יחד עם כל השבטים

21 היא פעין טענת המרגלים
22 שלא רצו ליפנס לארץ, והיא

23 דבר בלתי רצוי, ורק באשר
24 הספיקו לתנאי שהתנה

25 עמם משה, ואמרו ונחננו
26 נחלץ חושים גו'⁴ להיות בראש

27 הלוחמים, הנה זה ענין רצוי,
28 ויש לבאר את המשמעות הפנימית של

29 הדברים על-פי חסידות.
30 (ב) ויובן בהקדם המבואר

31 בדבור-המתחיל במאמר הפותח
32 בספוק ומקנה רב לה' צמח

33 צדק⁵ ולאדמו"ר מהר"ש
34 (בספר המאמרים תרכ"ט)⁶

35 שם מבוארים הדין-דברים של בני גד
36 ובני ראובן עם משה רבנו על-פי

37 מה שכתב רבינו הזקן⁷
38 בבאור הטעם הפנימי לכך

39 שהאבות אברהם יצחק ויעקב
40 והשבטים בני יעקב אבינו פתרו

(1) תוכן חלק מהמאמר - נכלל בלקו"ש ח"ח ע' 189 ואילך. (2) פרשתנו (מטות) לב, א"ה. (3) שם, כ"כ. (4) שם, יז. (5) אוה"ת פרשתנו (מטות) ע' א'ש"ט. (6) ע' רפא ואילך. (7) מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קצב ואילך. וראה גם ד"ה בן פורת יוסף בתורת-חיים ויחי קב, ב ואילך. אוה"ת מקץ ח"ו תתשכ, א ואילך. ד"ה ולא זכר שר המשקים תרל"ג (סה"מ תרל"ג ח"א ע' סג ואילך), ד"ה הנ"ל עזר"ת (סה"מ עזר"ת ע' קג ואילך), תרפ"ח (סה"מ תרפ"ח ע' כג ואילך). ד"ה ומקנה רב תשכ"א (סה"מ תשכ"א ע' רל ואילך). (8) ראה לקו"ת ר"פ שלח. (9) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדב"ר פ"ט, ג. (10) מכילתא ר"פ בשלח.